

EDUSKUNNAN VASTAUS 41/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi, rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta ja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetun lain 35 ja 36 §:n muuttamisesta

Asia

Hallitus on vuoden 2012 valtiopäivillä antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi, rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta ja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetun lain 35 ja 36 §:n muuttamisesta (HE 61/2012 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 3/2013 vp).

Päätös

Nyt koolla oleva eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Tässä laissa säädetään varojen jäädyttämisestä Yhdistyneiden kansakuntien (YK) turvallisuusneuvoston 28 päivänä syyskuuta 2001 hyväksymässä päätöslauselmassa 1373 (2001) YK:n jäsenvaltiolle asetettujen velvoitteiden täytäntöön panemiseksi.

Tämä laki ei koske niiden luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden varoja, joiden varojen jäädyttämisestä säädetään tiettyihin henkilöihin ja yhteisöihin kohdistuvista erityisistä rajoittavista toimenpiteistä terrorismin torju-

miseksi annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2580/2001.

Tätä lakia ei sovelleta varoihin sinä aikana, jona ne on takavarikoitu taikka määrätty hukkaamiskieltoon tai vakuustakavarikkoon pakkokeinolain (450/1987) nojalla tai kansainvälisen oikeusapupyynnön perusteella.

2 §

Määritelmä

Tässä laissa tarkoitetaan varojen jäädyttämisellä toimenpiteitä, joilla estetään kaikki sellainen varojen liikkuminen, siirtäminen, muuntaminen, käyttäminen ja käsitteleminen, joka

muuttaisi varojen määrää, sijaintia, omistusta, hallintaa, luonnetta tai käyttötarkoitusta, sekä toimenpiteitä, joilla estetään muut sellaiset muutokset, jotka mahdollistaisivat varojen käytön.

3 §

Varojen jäädyttäminen

Tämän lain mukaan on jäädytettävä varat, jotka kuuluvat:

1) erityistoimenpiteiden toteuttamisesta terrorismin torjumiseksi hyväksytyn neuvoston yhteisen kannan (2001/931/YUTP) 1 artiklassa tarkoitetulle luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle, jota tiettyihin henkilöihin ja yhteisöihin kohdistuvista erityisistä rajoittavista toimenpiteistä terrorismin torjumiseksi annettu neuvoston asetus (EY) N:o 2580/2001 ei koske;

2) luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle, jota on syytä epäillä, jolle vaaditaan rangaistusta tai joka on tuomittu rikoslain (39/1889) 34 a luvussa rangaistavaksi säädetystä teosta;

3) luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle, jonka varojen jäädyttämisestä toisen valtion toimivaltainen viranomainen on tehnyt yksilöidyn ja perustellun pyynnön, jos kyseisen valtion viranomaiset ovat uskottavan todistusaineiston perusteella aloittaneet kyseiseen luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön kohdistuvan esitutkinnan tai vaatineet rangaistusta teosta, joka Suomessa tehtynä ilmeisesti täyttäisi rikoslain 34 a luvussa säädetyn rikoksen tunnusmerkistön, taikka jos mainitun valtion tuomioistuimien on tuominnut kyseisen henkilön edellä tarkoitetusta teosta;

4) oikeushenkilölle, josta vähintään 50 prosenttia omistaa 1—3 kohdassa tarkoitettu luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö yksin tai yhdessä muiden tällaisten luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden kanssa;

5) oikeushenkilölle, jossa kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettua määräysvaltaa käyttää 1—3 kohdassa tarkoitettu luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö yksin tai yhdessä muiden tällaisten luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden kanssa; taikka

6) henkilöyhtiölle, jonka velvoitteista niiden täyteen määrään niin kuin omasta velastaan vastaa 1—3 kohdassa tarkoitettu luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö.

Pidättämiseen oikeutetun poliisimiehen tai syyttäjän on tehtävä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta epäilystä ja tuomiosta ilmoitus Keskusrikospoliisin yhteydessä toimivalle rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetun lain (503/2008) 35 §:ssä tarkoitetulle rahanpesun selvittelykeskukselle.

4 §

Varojen jäädyttämisestä päättäminen

Päätöksen varojen jäädyttämisestä tekee Keskusrikospoliisi.

Päätös on julkaistava Virallisessa lehdessä ja annettava viivytyksettä tiedoksi toimenpiteen kohteelle.

Päätöksen katsotaan tulleen kolmansien osapuolten tietoon viimeistään sinä päivänä, jona se julkaistaan Virallisessa lehdessä.

5 §

Jäädyttämispäätöksen sisältö

Jäädyttäminen koskee päätöksen kohteen kaikkia varoja. Jäädyttäminen ei kuitenkaan koske niitä varoja, jotka tarvitaan:

1) päätöksen kohteena olevan luonnollisen henkilön tai tämän huollettavien ruoka-, asumis- ja terveydenhuoltokustannusten tai muiden vastaavien tarpeellisten kustannusten kattamiseksi;

2) verojen, veronluonteisten maksujen, viranomaismaksujen tai pakollisten vakuutusmaksujen taikka varojen hoidosta aiheutuvien kustannusten suorittamiseksi;

3) vahingonkorvauksen suorittamiseksi tai sellaisen velvoitteen täyttämiseksi, jonka suorittamisvelvollisuus on syntynyt ennen jäädyttämispäätöksen tekoa, edellyttäen, että suorituksen saajan varoja ei ole jäädytetty.

Jäädyttämispäätöksessä voidaan määrätä, mitä osaa varoista ei jäädytetä, jos se on tarpeen 1 momentissa tarkoitettujen menojen katta-

miseksi, varojen tuhoutumisen estämiseksi tai niiden arvon säilyttämiseksi taikka muusta painavasta syystä. Jäädättämispäätöstä voidaan näillä perusteilla myös muuttaa tai siihen voidaan liittää ehtoja.

6 §

Kielto siirtää tai muuntaa varoja

Jäädättämisen kohteena olevia varoja ei saa liikuttaa, siirtää, muuntaa, käyttää tai käsitellä tavalla, joka muuttaisi niiden määrää, sijaintia, omistusta, hallintaa, luonnetta tai käyttötarkoitusta.

7 §

Kielto luovuttaa varoja

Kukaan ei saa suoraan tai välillisesti luovuttaa varoja luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle, jonka varat on jäädätetty tämän lain nojalla, jollei luovuttaminen ole viranomaisen, luottolaitoksen tai rahoituslaitoksen myötävaiikutuksella järjestetty siten, että luovutettavat varat jäädätetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kielto ei koske sellaisia varoja, jotka on tarkoitettu vain jäädättämispäätöksen kohteena olevan luonnollisen henkilön tai hänen perheensä henkilökohtaiseen käyttöön tai kulutukseen.

8 §

Jäädättämisilmoitusten käsittely ja jäädättämispäätösten luettelointi

Edellä 3 §:n 2 momentissa tarkoitetuista jäädättämisilmoituksista ja niiden käsittelystä säädetään rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetussa laissa.

Keskusrikospoliisi ylläpitää julkista luetteloa jäädättämispäätöksistä.

9 §

Kansainvälinen tiedottaminen jäädättämispäätöksestä

Keskusrikospoliisin tulee ilmoittaa ulkoasiainministeriölle jäädättämispäätöksestään perusteluineen.

Ulkoasiainministeriö ilmoittaa 3 §:n 1 momentin 2 ja 4—6 kohdan perusteella tehdystä jäädättämispäätöksestä ja sen perusteluista Euroopan unionin neuvoston ja Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston toimivaltaiselle työryhmälle tai komitealle.

10 §

Ilmoitus jäädättämisen edellytysten lakkaamisesta

Pidättämiseen oikeutetun poliisimiehen tai syyttäjän tulee viipymättä ilmoittaa Keskusrikospoliisille 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun jäädättämisen edellytyksen lakkaamisesta.

11 §

Jäädättämisen edellytysten uudelleenarviointi

Keskusrikospoliisin tulee kuuden kuukauden välein päätöksen tekemisestä arvioida, ovatko jäädättämiselle 3 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset edelleen olemassa.

Keskusrikospoliisin on lisäksi viipymättä arvioitava jäädättämistä uudelleen:

1) jos 3 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla tehdyn päätöksen kohde poistetaan erityistoimenpiteiden toteuttamisesta terrorismin torjumiseksi hyväksytyn neuvoston yhteisen kannan (2001/931/YUTP) liitteestä;

2) jos 3 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla tehdyn päätöksen perusteena olevaa rikosepäilyä koskeva esitutkinta lopetetaan, syyttäjä päättää jättää sitä koskevan syytteen nostamatta tai sitä koskeva syyte hylätään lainvoimaisesti;

3) kun 3 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla tehdyn päätöksen kohteena oleva luonnollinen hen-

kilö on kärsinyt päätöksen perusteena olevasta rikoksesta hänelle tuomitun rangaistuksen;

4) jos 3 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla tehdyn päätöksen perusteena olevan pyynnön tehnyt toisen valtion toimivaltainen viranomainen pyytää päätöksen kumoamista;

5) jos 3 §:n 1 momentin 4—6 kohdan nojalla tehdyn päätöksen kohteena oleva oikeushenkilö ei enää ole 3 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetun omistuksessa tai määräysvallassa;

6) jos 3 §:n 1 momentin nojalla tehdyn päätöksen kohteen varat jäädytetään Euroopan unionin neuvoston asetuksen perusteella;

7) jos päätöksen kohde kuolee tai lakkaa olemasta; taikka

8) jos 3 §:n 1 momentin 2—6 kohdan nojalla tehdyn päätöksen kohde esittää tai viranomaisen tietoon muutoin tulee seikkoja, joiden perusteella voidaan olettaa, että päätöksen kohde ei osallistu terroristiseen toimintaan.

Sille, jonka varat on jäädytetty, on varattava tilaisuus tulla kuulluksi 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa, jollei ole ilmeistä, että jäädyttämis päätös kumotaan.

12 §

Jäädyttämis päätöksen kumoaminen

Jäädyttämis päätös on viipymättä kumottava, jos jäädyttämiselle 3 §:ssä säädetty edellytykset eivät enää täyty tai päätöksen kumoamiselle on 11 §:n 2 momentin 6—8 kohdassa tarkoitettu peruste.

Kumoamista koskeva päätös on annettava tiedoksi siten kuin 4 ja 9 §:ssä säädetään.

13 §

Tietojen luovuttaminen YK:n pakoteasiamiehelle

Keskusrikospoliisi voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa YK:n pakoteasiamiehelle tarpeellisia asiakirjoja ja tietoja YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmassa 1989 (2011) YK:n jäsenvaltioille asetettujen velvoitteiden täytäntöön panemiseksi.

Keskusrikospoliisin hallussa olevien, toiselta valtiolta tai kansainväliseltä elimeltä saatujen tietojen luovuttamisessa pakoteasiamiehelle on noudatettava, mitä tietojen luovuttajan asettamissa ehdoissa määrätään salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta, tietojen käytön rajoituksista, tietojen edelleen luovutuksesta ja luovutetun aineiston palauttamisesta.

14 §

Jäädyttämis päätöksen täytäntöönpano

Jäädyttämis päätöksen panee täytäntöön ulosottomies noudattaen ulosottokaaren (705/2007) 8 luvun 1, 2, 5—10 ja 12—15 §:n säännöksiä. Jäädyttämis päätöksen täytäntöönpanosta ja jäädytettujen varojen säilyttämisestä ja hoidosta aiheutuvista kuluista vastaa päätöksen kohde.

Jäädyttämistä ja jäädyttämisen kumoamista koskeva päätös pannaan täytäntöön välittömästi muutoksenhausta huolimatta.

Luotto- ja rahoituslaitosten, vakuutusyhtiöiden ja muiden jäädyttämis päätöksen täytäntöönpanossa tarvittavia päätöksen kohteen varoja koskevia tietoja hallussaan pitävien on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava tiedot ulosottomiehelle.

15 §

Vahingonkorvaus velvollisuus eräissä tapauksissa

Joka on kieltäytynyt varojen siirtämisestä, muuntamisesta tai luovuttamisesta, vaikka siihen ei olisi ollut 6 tai 7 §:stä johtuvaa velvoitetta, on velvollinen korvaamaan siitä aiheutuneen taloudellisen vahingon vain, jos hän ei ole noudattanut sellaista huolellisuutta, jota häneltä olosuhteet huomioon ottaen voidaan kohtuudella vaatia.

16 §

Valtion korvaus vastuu

Jos varoja on jäädytetty perusteettomasti, valtion on korvattava päätöksen kohteelle jäädyttä-

misestä aiheutunut vahinko ja asiassa aiheutuneet kulut.

Kanne vahingon ja kulujen korvaamisesta on puhevallan menettämisen uhalla nostettava vuoden kuluessa päivästä, jona jäädyttämispäätös kumottiin, tai jos jäädyttämistä koskevasta päätöksestä tehty valitus on silloin vielä ratkaisematta, päivästä, jona asia on lopullisesti ratkaistu.

17 §

Oikaisuvaatimus

Keskusrikospoliisin tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua Keskusrikospoliisilta. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen noudattaen, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

18 §

Rangaistussäännös

Rangaistus 6 ja 7 §:ssä tarkoitetun kiellon rikkomisesta säädetään rikoslain 46 luvun 1—3 §:ssä.

19 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään rikoslain (39/1889) 46 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 769/1990, 1522/1994, 563/1996, 706/1997 ja 365/2002, uusi 2 momentti seuraavasti:

46 luku

Maahantuontiin ja maastavientiin liittyvät rikokset

1 §

Säännöstelyrikos

Säännöstelyrikoksesta tuomitaan myös se, joka rikkoo varojen jäädyttämisestä terrorismin

torjumiseksi annetun lain (/) 6 §:ssä säädettyä kieltoa siirtää tai muuntaa varoja taikka 7 §:ssä säädettyä kieltoa luovuttaa varoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetun lain 35 ja 36 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetun lain (503/2008) 35 §:n 1 momentin 6 kohta ja 36 §:n 5 momentti sekä lisätään 35 §:n 1 momenttiin uusi 7 kohta seuraavasti:

35 §

Rahanpesun selvittelykeskus ja sen tehtävät

Keskusrikospoliisissa on rahanpesun selvittelykeskus, jonka tehtävänä on:

6) tilaston pitäminen 23 ja 24 §:n nojalla saatujen ilmoitusten ja 26 §:n nojalla tehtyjen liiketoimien keskeytysten lukumäärästä;

7) varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain (/) 3 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten vastaanotto, mainitun lain 4 §:ssä tarkoitettujen jäädyttämispäätösten edellytysten selvittäminen ja jäädyttämispäätöksiä koskevien esitysten tekeminen.

36 §

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä ja selvittämistä koskeva rekisteri

Rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta rekisterin muihin kuin 35 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin. Tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa rekisteröityä koskevien tietojen lainmukaisuuden.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 5 päivänä huhtikuuta 2013